

УДК 339.922(4)

Пухальська А.П.*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри міжнародного туризму
Запорізького національного технічного університету***Корж В.С.***студентка
Запорізького національного технічного університету*

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА З ОАЕ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Охарактеризовано стратегічні напрями розвитку туристичної інфраструктури та співробітництва України та ОАЕ, що спричинить позитивний ефект на економіку нашої країни та її геополітичне становище. Проаналізовано конкурентні переваги та узагальнено досвід розвитку міжнародних відносин на базі співробітництва ОАЕ з Україною, що призведе до соціального, економічного ефектів, підвищення ролі держав-партнерів на геополітичному просторі. Сформовані практичні рекомендації щодо створення моделі співробітництва ОАЕ та України в галузі туризму через залучення державних та місцевих органів влади, ВНЗ, фінансових установ, підприємств індустрії гостинності, державних органів соціального захисту, туроператорів, релігійних установ, медичних закладів та підприємств туристської індустрії.

Ключові слова: стратегія, туризм, співробітництво, туристична інфраструктура, державне регулювання, країна-партнер.

Пухальская А.П., Корж В.С. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА С ОАЭ В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА

Охарактеризованы стратегические направления развития туристической инфраструктуры и сотрудничества Украины и ОАЭ, что приведет к положительному эффекту на экономику нашей страны и ее геополитическое положение. Проанализированы конкурентные преимущества и обобщен опыт развития международных отношений на базе сотрудничества ОАЭ с Украиной, что приведет к социальному, экономическому эффектам, повышению роли государств-партнеров на геополитическом пространстве. Сформированы практические рекомендации по созданию модели сотрудничества ОАЭ и Украиной в области туризма путем привлечения государственных и местных органов власти, вузов, финансовых учреждений, предприятий индустрии гостеприимства, государственных органов социальной защиты, туроператоров, религиозных учреждений, медицинских учреждений и предприятий туристской индустрии.

Ключевые слова: стратегия, туризм, сотрудничество, туристическая инфраструктура, государственное регулирование, страна-партнер.

Puhalska A.P., Korzh V.S. STRATEGIC DIRECTIONS OF TOURISM-COOPERATION WITH THE UAE

The characteristic of strategic directions of development of tourism infrastructure and cooperation between Ukraine and the UAE, leading to a positive effect on the economy of our country and its geopolitical position. Analyzed the competitive advantage and the experience of the development of international relations based on cooperation with Ukraine UAE, leading to social and economic effects, increasing the role of partners in hoepolitychnomu space. Formed practical recommendations for creating a model of cooperation and Ukraine UAE tourism through the involvement of state and local governments, universities, financial institutions, enterprises hospitality industry, government social security authorities, tour operators, religious institutions, hospitals and business tourism industry.

Keywords: strategy, tourism cooperation, tourism infrastructure, government regulation, partner country.

Постановка проблеми. Дослідження та характеристика напрямів розвитку туристичної інфраструктури України та ОАЕ дозволить сформулювати стратегію співробітництва країн-партнерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про наявність значної кількості проблем на шляху до ефективного співробітництва України з державами світу наголошують вітчизняні науковці Л.Л. Прокопенко, О.М. Рудік, І.Д. Шумляева [1].

Дослідженню питань міжнародного співробітництва присвячені праці відомих вітчизняних науковців З. Варналій, В. Куйбіда, В. Кривцова, С. Максименко, Л. Прокопенко, І. Розпученко, О. Рудік, С. Сergyoga, І. Студеннікова, В. Удовиченко, Ю. Шарова, І. Шумляева та ін. Значна кількість вітчизняних дослідників наголошує на необхідності розширення Україною міжрегіонального співробітництва [2, с. 13].

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, які полягають у наданні загальної характеристики країни-партнера ОАЕ, аналізі механізму державного регулювання індустрії туризму в ОАЕ, порівнянні концептуальних характеристик розвитку туризму в досліджуваних країнах, оцінюванні динаміки та наданні рекомендацій щодо подальшого розвитку співробітництва України та ОАЕ в галузі туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) – розташовані в північно-східній частині Аравійського півострова, омиваються водами Перської затоки, а на східному узбережжі – Оманською затокою Індійського океану. Більшу частину території займає пустеля Руб-ель-Халі – найбільша у світі область, вкрита піском. ОАЕ – федеративна держава, що складається з семи еміратів, кожен з яких представляє собою державу – абсолютну монархію: Абу-Дабі, Аджман, Дубай, Рас-ель-Хайма, Умм-ель-Кайвайн, Фуджейра і Шарджа. Структура індустрії туризму з'явилась в Еміратах близько 40 років назад, коли було побудовано декілька готелів, а сьогодні країна демонструє неперевершені стандарти обслуговування, щорічно відкриваючи для туристів нові готелі, цікаві пам'ятки та туристично-привабливі об'єкти, приймає та організовує тисячі ділових зустрічей та симпозіумів, а аеропорти ОАЕ щорічно приймають близько 64 млн. людей. ОАЕ мають емірати – центри розвитку туристичної інфраструктури:

– Дубай – емірат бізнесу, найбільша вільна економічна зона у всій Перській затоці, скарбниця найкращих готелів, ресторанів, розважальних центрів та культурних пам'яток;

– Абу-Дабі – дивовижне місце де бурхливий розвиток поєднується з вірністю унікальній спадщині власної історії;

– Шарджа – емірат сімейного відпочинку, шопінгу та різного виду дозвілля [3].

Саме на ці три емірати приходить 93% вкладу туристичного сектору у ВВП країни. Доходи від туризму в ОАЕ вже зараз дають 14% ВВП. На ОАЕ припадає 41% від загального обсягу інвестицій у сфері подорожей і туризму на Близькому Сході.

Об'єднані Арабські Емірати є на сьогодні однією з найвідоміших точок на карті міжнародної туристичної індустрії. Пов'язано це в першу чергу з активізацією економічної діяльності. Туристичний бізнес стимулює та розвиває економіку, сприяє появі нових можливостей, які підвищують світовий авторитет Еміратів [3, с. 12].

Країна приймає туристів цілорічно, цьому сприяє субтропічний клімат. На рисунку 1 зображено динаміку кількості міжнародних туристичних прибуттів в Україну та ОАЕ в 2010–2013 рр.

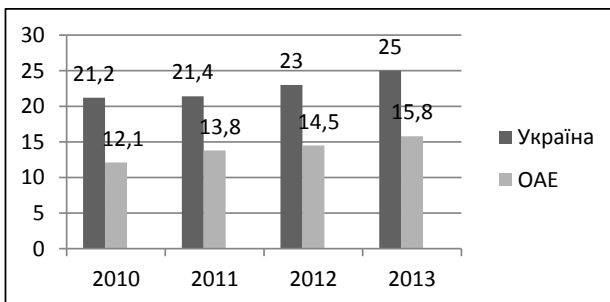

Рис. 1. Міжнародні туристичні прибуття в Україну та ОАЕ, млн./осіб

Згруповано автором за [4; 5]

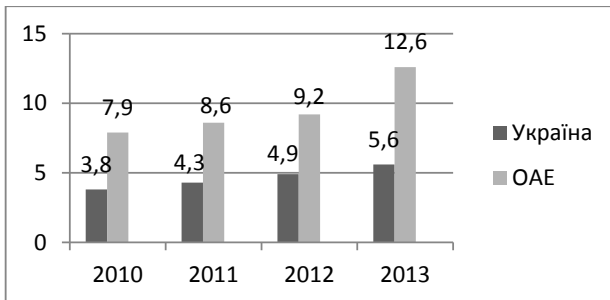

Рис. 2. Динаміка доходів від міжнародного туризму, млрд. \$

Згруповано автором за [4; 5]

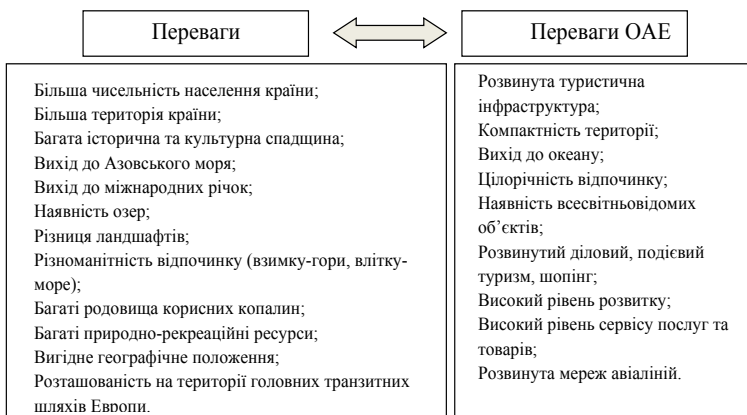

Рис. 3. Аналіз переваг України та ОАЕ в туристичній галузі

Згруповано автором

За даними ЮНВТО в 2005 році число туристів становило 4.2 млн. чол, які розміщувалися в 265 готелях, то в 2013 році число туристів, що відвідали ОАЕ перевищило цифру 15 млн. чол., що на 10.3% перевищує показник 2012 року і на 37% показник 2005 року. За даними МВФ, який прогнозує для ОАЕ щорічне зростання до 2016 року від 2,8% до 3,6% на рік, прогнозований ріст індустрії туризму виявиться в три рази вище, ніж очікуване зростання економіки в цілому. Міжнародний туризм у 2013 році приніс ОАЕ доходів на суму 12,6 млрд. дол., що більше, ніж у два рази перевищує доходи України (рис. 2).

Найчастіші гості ОАЕ – жителі Саудівської Аравії (1,13 млн. чол.), громадяни Індії (763 тис.), британці (686 тис.), американці (506 тис.) і росіяни (392 тис.).

Відповідно до ОАЕ Україна також має центри розвитку туризму, де найбільше сконцентрована туристична інфраструктура. Такими центрами є: столиця України – м. Київ, центр історії та культури м. Львів, та перлина на березі Чорного моря м. Одеса, про те рівень обслуговування і вартість номерів у них значно відрізняються від ціноутворення на готельні послуги у відомих еміратах ОАЕ. Насамперед мова йде про невідповідність українського рівня внутрішньої інфраструктури світовим стандартам. Згідно з даними ЮНВТО середня завантаженість у готелях ОАЕ становить 75-88%. В Україні цей показник коливається від 13% у Херсонській області до 65% у м. Києві. Такі міста України як Одеса, Київ та Львів мають багату туристичну інфраструктуру, розвинутий діловий, рекреаційний та пізнавальний туризм. Міста являються приймальниками багатьох фестивалів та подій, однак подієвий туризм, маючи перспективи для розвитку, розвинутий недостатньо, не має сформованого календаря туриста, на відміну від ОАЕ.

На рисунку 3 зазначено переваги України та ОАЕ в туристичній галузі

На сьогодні туристична діяльність України в незадовільному стані, тому треба швидкими темпами розвивати індустрію туризму, адже Україна має великий потенціал. Важливим кроком для розвитку туризму в Україні є співробітництво з високо розвинутими країнами, однією з таких країн є ОАЕ [6].

Співробітництво України з країнами Перської затоки, а в особливості з ОАЕ в галузі туризму є досить перспективним напрямом економічного співробітництва, адже окрім економічних прибутків дозволить залучити кошти з вказаного регіону для розгалуження туристичної інфраструктури України та надасть можливість для реалізації низки соціальних проєктів. У 2012 році підписано країнами-партнерами багато договорів, угод та меморандумів щодо розвитку туризму (див. рис. 4).

ОАЕ – один з найперспективніших партнерів України на Близькому Сході, і Україна надає великої уваги взаємовигідному співробітництву з цією країною. Особливо цікаве для України партнерство в торгівельно-економічній, сфері товарів та послуг і, перш за все, інвестиційній сфері. Тому Україні треба працювати над цим. Підписання додаткових договорів та угод буде вигідним рішенням як для ОАЕ так і для України, тому ми пропонуємо наступні пункти співробітництва (рис. 5) між ОАЕ та Україною.

Зупинимось детальніше на перспективах співробітництва:

- Підготовка та перепідготовка фахівців у галузі туризму. ОАЕ готує кваліфіко-

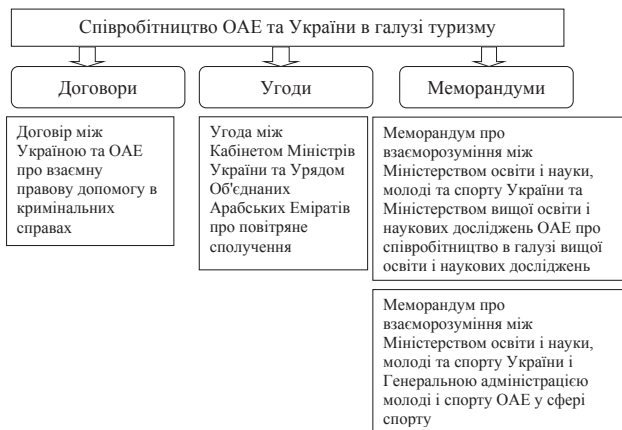

Рис. 4. Співробітництво ОАЕ та України в галузі туризму

Згруповано автором за [6; 7]

вані кадри в сфері туризму. Працівники володіють кількома мовами вільно, знають правила та норми туристичного бізнесу, мають багату уяву для широкого та швидкого розвитку туристичної індустрії, досвід, гідні умови роботи та відпочинку, спеціальну базу підготовку та практику. Тому слід розробити курси підвищення кваліфікації в ОАЕ українських спеціалістів, які треба розвивати на державному, регіональному рівнях. Для цього слід заключати договори з університетами, туристичними підприємствами ОАЕ та України за для навчальної практики українських студентів та працівників, які зайняті в індустрії туризму.

- **Розвиток популяризації українського ринку** шляхом реклами, маркетингових заходів на території ОАЕ. Активізації продажу в туристичному маркетингу відводиться особливе значення. Серед методів туристичного попиту велике значення мають психологічні чинники, обізнаність населенням. Туристи часто піддаються панівному в середовищі психозу, моді, яка провокує на проведення відпустки у визначених місцях, масові виїзди у вихідні до заповнених територій, коли інші цікаві місцевості залишаються

Рис. 5. Перспективи співробітництва ОАЕ та України в галузі туризму

Джерело: розроблено автором

без уваги. Реклама, пропаганда та інші засоби інформації й стимулювання продажу, що можуть успішно вирішити проблему періодичного зростання попиту, популяризації нових можливостей подорожування і рекреації, а також управління заміни послуг.

- **Прихід арабського капіталу** на туристичний ринок України має велике значення для економіки країни. Прихід капіталу, інвестування різних галузей сприятливо впливає на розвиток як країни в цілому так і її окремих структур. Тому, будуючи або інвестуючи готелі, торгово-розважальні центри, бази відпочинку та інші об'єкти туристичної інфраструктури на території України ОАЕ будуть отримувати прибуток, а Україна розвивати свою індустрію туризму. Від цього українська обізнаність про Емірати буде зростати, а уряд ОАЕ отримає можливість розширювати свої кордони для бізнесу.

- **Акції** завжди приваблювали всі версти населення, від багатіїв до нижчого класу. Тому спільні акції дозволяють розвивати туризм між країнами в груповому та масовому рівнях. Наприклад, шкільні тури в ОАЕ для українців або шкільні тури в Україну для ОАЕ зі знижкою в 15%. Відсоткову знижку можна розробити за шкалою (рис. 6).

	10-20 чол.	21-40 чол.	41-65чол.	66-100 чол.	100-... чол.
3%					
5%					
10%					
15%					
20%					

Рис. 6. Шкала відсоткової знижки на тури школярів

Запропоновано автором

Кожна з країн отримує вигоду від цього: Україна ширші можливості, а ОАЕ масовий туризм. Такі знижки можна запропонувати на тури вихідного дня, весільні подорожі, групові тури, несезонний відпочинок та інші.

- **Спрощений візовий режим** між ОАЕ та Україною дозволить:

- більше категорій осіб отримають можливість отримання багаторазових та довготермінових віз;

- визначити фіксований розмір консульського збору для всіх типів віз;

- декілька категорій громадян звільнити від сплати консульського збору;

- рішення стосовно отримання візи приймати в короткі строки;

- певних категорій осіб спростити вимоги щодо документів, необхідних для обґрунтування мети поїздки.

- **Проведення спільних заходів між країнами-партнерами.** Україна та ОАЕ мають достатньо розвинутий подієвий туризм (фестивалі, симпозиуми, свята, конференції), тому країни досить часто приймають велику кількість гостей та туристів. ОАЕ може приймати виставки та конференції українців та навпаки. Або навіть розробити проект щодо спільного фестивалю чи свята. Це допоможе налагодженню відносин між країнами, підняттю рівня країн на міжнародному ринку, обізнаності туристів про країни та інше.

- **Медичний туризм** продовжує глобалізуватися і стрімко набирати обертів. У провідних країнах світу з високим рів-

нем медицини прибуток від в'їзного оздоровчого та лікувального туризму вимірюється сотнями мільйонів доларів щорічно і вносить вагомий вклад у поповнення бюджету країни. В останні роки медичний туризм, включаючи як лікування, так і діагностику та реабілітацію, становить близько 2% світового ВВП. Тому Україна та ОАЕ мають всі фактори для розвитку медичного туризму між країнами, тому треба лише налагодити відносини з найкращими медичними закладами країн.

- **Співробітництво між туристичними фірмами та агентами** дозволить населенню країн-партнерів більш точно та ширше володіти інформацією з прямого джерела (країни), без комісії та посередників організувати тури, бронювати готелі та авіаквитки.

- **Взаємодія еміратських та українських банків з ціллю:**

- прямої конвертації національної валюти;
- зручного обміну валюти;
- користування національними кредитними пластиковими картками за кордоном;
- відкриття філій головних банків країн на своїй території для зручності туристів;
- утримання від коливання валютного обміну;
- розробки широкого кола фінансових операцій в банках.

- **Розвиток соціального туризму** за для відпочинку низьких, малозабезпечених верств населення, а саме: дітей-сиріт, інвалідів, заслужених працівників освіти та науки, а також лауреатів конкурсів, олімпіад, фестивалів, переможців змагань. Наприклад тури зі знижками, або безкоштовні, вартість яких компенсує держава.

Висновки з проведеного дослідження. З наведеного вище можна зробити наступні висновки. ОАЕ володіє широкими можливостями сприяння розвитку туристської діяльності. У його силах – створення сприятливих економічних умов для роботи підприємств туристської індустрії, підтримка пріоритетних напрямів її розвитку, економічна підтримка туристів, створення сприятливого туристичного іміджу країни, масштабні рекламно-інформаційні заходи, на які не здатний приватний бізнес.

За даними МВФ, який пророкує для ОАЕ щорічне зростання до 2016 року від 2,8% до 3,6% на рік, прогнозований ріст індустрії туризму виявиться в три рази вище, ніж очікуване зростання економіки в цілому.

Країна швидкими темпами досягла розквіту та продовжує його. Україна порівняно в ОАЕ має прі-

оритетну більшу територію, чисельність населення, велику культурну та історичну основу, вихід до Азовського моря, річок та озер, володіє багатими родовищами корисних копалин та природно-рекреаційними ресурсами, знаходиться на пересіченні головних транзитних шляхів Європи. На сьогодні туристична діяльність України в незадовільному стані, тому треба швидкими темпами розвивати індустрію туризму, адже Україна має великий потенціал. Одними з таких заходів буде вигідне співробітництво ОАЕ та України. Нами запропоновано наступні пункти співробітництва між ОАЕ та Україною в галузі туризму: підготовка та перепідготовка кадрів у галузі туризму; розробка соціальних турів; розвиток медичного туризму між країнами-партнерами; запозичення та обмін досвідом між ОАЕ та Україною; популяризація України на туристичному ринку ОАЕ; прихід арабського капіталу; розробка та проведення спільних заходів; співробітництво з Національними банками ОАЕ та України; спрощений візовий режим між ОАЕ та Україною; пряме співробітництво об'єктів туристичної індустрії країн-партнерів.

Співробітництво України з країнами Перської затоки, а в особливості з ОАЕ, у галузі туризму є досить перспективним напрямом економічного співробітництва, адже окрім економічних прибутків дозволить залучити кошти з вказаного регіону для розгалуження туристичної інфраструктури України та надасть можливість для реалізації низки соціальних проєктів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Прокопенко Л.Л. Розвиток регіонального співробітництва України в контексті європейської інтеграції: наук, розробка / Л.Л. Прокопенко, О.М. Рудік, І.Д. Шумляева. – К.: НАДУ, 2008. – 44 с.
2. Розвиток транскордонного співробітництва з новими державами-членами ЄС: наук, розробка / авт. кол.: В.М. Кривцова (наук. кер.), Д.В. Ягунов, С.К. Харчіков [та ін.]. – К.: НАДУ, 2008. – 56 с.
3. Зарубін О.Д. Путеводитель по ОАЕ / Зарубін О.Д. – О.: Апрель, 2012. – 83 с.
4. Матеріали Державного комітету статистики [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційне видання Всесвітньої туристичної організації: UNWTO Tourism Highlights, 2014 Edition – [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: <http://www.world-tourism.org>.
6. Лютий І.В. Концепція туризму України та конкурентоспроможність національної економіки / І.В. Лютий, В.Г. Тропініна. – К.: Києво-Могилян. акад., 2010. – 98 с. – (Економіка України; вип. 8).
7. Договори про питання двостороннього співробітництва. Договір з ОАЕ: [Електронний ресурс] / Мендрух В. – 2011. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/politics/ukraina-i-oe-podpisali-dvustoronnie-dogovory-o-pravovoy-26112012135000>.